

Slovenski dom

Štev. 234

V Ljubljani, sobota 12. oktobra 1940

Leto V

Turčija in dogodki v Romuniji

Uradne izjave o tem, da Turčija ne bo pustila prodiranja čez svoje ozemlje. Nemci nimajo svoje vojske v Bolgariji

Ankara, 12. oktobra. o. (United Press.) Turške radijske postaje so snoči med političnimi vestmi prvič pojasnile tudi stališče Turčije do sedanjih dogodkov v Romuniji. To stališče se glasi: Če naj pomeni prihod nemške vojske v Romunijo začetek prodiranja čez Balkan proti angleškim posestim na Bližnjem vzhodu, to se pravi skozi Turčijo in Sirijo proti Egiptu, potem je treba opozoriti, da je ta pot zavarovana z dvema milijonoma turških bajonetov.

Ker je bila ta vest oddana med večernimi vojaškimi poročili, jo je treba tudi smatrati kot prvi javni izraz stališča turške vojske.

Sicer so v turških uradnih krogih zelo molčeči glede tega vprašanja in pravijo samo, da je treba čakati, kaj bosta prinesla naslednja tedna: ali nenaden zaplet Turčije in Rusije v sedanjo vojno, ali bo pa ostalo pri starem.

Po turški sodbi bi za prihod nemške vojske v Romunijo bili dani trije razlogi:

1. Potreba, da se zavarujejo romunski petrolejski predeli pred možnim napadom iz sosesčine, ali od angleških letalskih sil.
2. S tem dejanjem si hoče Nemčija ustvariti oporišče za nadaljnje prodiranje proti angleškemu Bližnjemu vzhodu in priti po tej strani do Egipta.
3. Nemčija hoče pomagati pri italijanski zasedbi Egipta s tem, da bi čez Bolgarijo zasedla Grčijo.

Berlin, 12. oktobra. (DNB.) Z nemške strani uradno zanikujejo poročila o dozdnevem bivanju nemških čet v Bolgariji, katera širita angleški tisk in propaganda. V berlinskih političnih krogih poudarjajo, da se prav v sedanjem trenutku na evropskem jugovzhodu širi angleška propaganda z namenom, da bi vznemirila narode tega dela Evrope pri njihovem mirnem delu in da bi preprečila rope pri nekaterih teh narodih v teku. Vest o dozdnevem bivanju nemških čet v Bolgariji

spada v okvir britanske vojne propagande, razen, če v Londonu ne smatrajo navzočnosti nemških filmskih operaterjev v južni Dobrudži, ki slikajo od bolgarske vojske zasedene kraje, za vojaško ogrožanje angleških želja.

Bukarešta, 12. oktobra. m. »Europa Press« poroča: Turški poslanik v Bukarešti je posredoval pri romunskem predsedniku vlade ter sporočil, da Romunija ne izpolnjuje svojih obveznosti glede dobav

petroleja Turčiji. Poslanik je naredil ta korak po včerajšnjem sklepu romunske vlade, ki je prepovedala nadaljnji izvoz petroleja v Turčijo in Grčijo. Istočasno je turški poslanik tudi sporočil romunski vladi, da je bila Turčija prisiljena izdati podobne ukrepe in ustaviti izvoz bombaža v Romunijo potom kliringa. Romunija bo v bodoče lahko kupovala bombaž iz Turčije le, če ga bo takoj plačala v dolarjih.

Grčija vztraja pri prijateljstvu z Anglijo

Ure evanje grških meja. Protest v Romuniji zaradi petroleja

Atene, 12. oktobra. o. United Press poroča: Obisk grškega vojaškega odposlanca v Berlinu je bil včeraj odpovedan. Grške oblasti o odpovedi obiska ne dajejo pojasnil. Grčija z vsjo pozornostjo zasleduje razvoj dogodkov v južnovzhodni Evropi, hkratu pa naglo utrjuje meje.

Navzile povečanemu pritisku se zdi, da Grčija ne misli odnehati od svojega prijateljstva z Anglijo.

Grški trgovci s petrolejem so poslali romunski vladi protest, v katerem zahtevajo, naj omili prepoved o izvozu petroleja v Grčijo, ker je grško

pomorstvo navezano skoraj izključno na romunsko gorivo.

Bukarešta, 11. oktobra. Rador. Romunska vlada je dala petrolejskim podjetjem navodila, po katerih pošiljanje petroleja iz Romunije v Grčijo in Turčijo ne sme presegati obsega v mirni dobi. Ugotovljeno je bilo namreč, da so v zadnjih mesecih v Grčijo in Turčijo pošiljali mnogo več petroleja, kakor pa odgovarja normalni porabi v obeh državah. Še več, nakupi od strani grških in turških trgovcev so znašali večkratno količino porabe petroleja v mirni dobi.

Višek spora med Anglijo in Romunijo

Angleški državljani zapuščajo Romunijo

Bukarešta, 12. oktobra. United Press: Angleški poslanik Hoare je pri zadnjem posvetu opozoril voditelja romunske države Antonescu, da so odnosi med Romunijo in Anglijo dosegli kritično točko, zaradi prihajanja nemške vojske v Ro-

munijo in zaradi slabega ravnanja z angleškimi državljani. Poslanik je dobil odgovor, da je bil sporazum o prihodu nemških čet sklenjen pred nastopom nove vlade.

Bukarešta, 12. oktobra. Reuter. Vsem angleškim državljanom, ki so pripravljeni zapustiti Romunijo, je bilo nasvetovano, da naj to takoj storijo. Nekateri angleški državljani bodo zapustili Romunijo že danes ali jutri. Velika večina se bo vrnela na parnik, ki bo v ponedeljek odplul iz Constance v Carigrad. Osebe angleškega poslaštva v Bukarešti bodo zmanjšali, vendar pa še ne more biti govora o odhodu angleškega diplomatskega zastopstva iz Romunije.

Bukarešta, 12. oktobra. o. Reuter poroča: Včeraj je 150 letal z nemškimi in romunskimi znamenji letelo nad romunsko prestolnico.

Nemški častniki in letalci so napolnili vse bukarštanske hotelle. Na angleškem poslaštstvu je pripravljajo prtljago za odhod.

Romunija prosi Nemčijo in Italijo pomoči proti madžarskim nasiljem

Bukarešta, 11. okt. Rador. Predsednik romunskega odposlanca v Budimpešti je izročil snoči spomenico svoje vlade predsedniku madžarske delegacije. Spomenica poudarja, da je romunska vlada sklenila, da bo začela izvajati določbe dunajske razsodbe in neposredna pogajanja z madžarsko vlado, da bi tako našla rešitev za prečeta vprašanja med obema državama. V ta namen je poslala v Budimpešto posebno zastopstvo. Madžarsko zastopstvo pa je odlašalo s pogajanjmi. Po sporočilu zunanjega ministra grofa Czakyja, po katerem se mora izvajanje zunanjega sporazuma med obema državama smatrati za nekaj nemogočega glede na današnje napeto stanje, je bila rešitev vprašanja o romunski manjšini od madžarske strani končno zavrnjena. Z romunske strani protestirajo proti imenovanju komisarjev pri vseh trgovskih in industrijskih podjetjih v zasednem področju, ker ta ukrep obsoja na propad vsa ta podjetja. Medtem pa se je — pravi spomenica — začela v odstopljenih krajih splošna akcija proti romunskemu prebivalstvu. Z Romunijskega proti romunskemu prebivalstvu. Z Romunije so začeli nečloveško postopati, jih v trumah pobijati itd. Pritožbe romunske vlade glede tega so

ostale brez uspeha. Položaj je postal nevzdržen.

Romunska vlada še dalje zahteva ustanovitev mešane komisije, ki naj bi na kraju samem preučila posamezne primere ter skušala izboljšati položaj prebivalstva. Romunska vlada je pripravljena dovoliti tudi vrnitev Madžarov, o katerih trdijo, da so jih pregnali. Madžarske oblasti ravnaajo z Romuni kot z brezpravnimi ljudmi. Poudarja tudi, da romunska vlada ni dovolila preganjanja Madžarov, ki so sami od sebe izrazili željo, da bi se radi preselili v odstopljene kraje. Na poti do meje jim ni delala nobenih težav in je z njimi ravnila človeško. Temu nasproti pa so Madžari z Romuni ravnali kar najkruteje in najbolj nečloveško.

Z ozirom na dejstva, ki so podana v spomenici, je romunska vlada prisiljena poslužiti se sklepov dunajske razsodbe in zaprositi pri nemški in italijanski vladi, naj posredujejo zaradi rešitve položaja romunskega prebivalstva v onih krajih, ki so bili priključeni Madžarski, da bi Madžarska takoj in v polni meri izpolnila obveznosti, ki jih je prevzela z dunajske razsodbe.

Nemški bombni poleti nad London in nad Anglijo

Berlin, 11. oktobra. (DNB.) Vrhovno poveljstvo nemške vojske poroča včeraj: Tudi včeraj je bil London glavni cilj napadov. Videti so bile mnoge številne eksplozije in veliki požari. Oddelki nemških bojnih letal so bombardirali tudi v Liverpoolu važne vojaške objekte. Tja so padle bombe srednjega in težkega kalibra. Slišale so se močne detonacije in so izbruhnili številni požari, zlasti ob bregovih reke Mersey. V južni in srednji Angliji so bile z uspehom napadene pristaniške naprave, tovarne za oboroževanje in važna središča za nabavo potrebščin. Bombe, ki so padle na važna središča, letališča na zahodni in južni obali Velike Britanije in ki so jih med nizkim letenjem vrgli nemški letalci, so uničile hangarje in vojašnice. Požari so uničevalno delo izpopolnili. Pomorsko topništvo je spet obstreljevalo Dover. Zadele so bile ladje, zasedrane v pristanišču, naprave pri vходу v pristanišče in drugi važni cilji v mestu.

Sovražnik ni čez dan pokazal nobene napadalne delavnosti. Ko se je spustila noč, se je nekaj sovražnih letal pokazalo nad Srednjo Nemčijo. Bombe, ki so jih tam vrgla, niso povzročile večje škode. V zahodni in severozahodni Nemčiji je bil izveden napad na več mest in tovarn, ni pa bila prizadejana škoda, ki bi bila v vojaškem oziru važna. Britanske bombe so padale na stanovanjske hiše in delavske kolonije.

Skupne sovražnikove izgube so včeraj znašale 12 letal, od katerih je eno sestrelila protiletalska artilerija. Stiri nemška letala se niso vrnila.

London, 12. oktobra. o. Snočnji napad na London in druga angleška mesta je bil le v prvi polovici noči. V glavnem so nemška letala izvedla napade na London in njegovo okolico, na mesta v jugovzhodni Angliji, pokrajini Wales, Skotski in

severovzhodni Angliji. V Londonu je bilo zadetih več hiš, trgovin in industrijskih podjetij. Tvarna škoda ni velika, pač pa je več smrtnih žrtev. V vseh drugih mestih so povzročili manjšo škodo, o številu smrtnih žrtev pa do sedaj še ni podrobnejših poročil.

Pri včerajšnjih dnevnih napadih na angleška mesta in London, od katerega se pa Nemcem ni posrečilo prileteči, ker jih je zavrnila protiletalska obramba in lovska letala, so Angleži setrelili 8 nemških letal. Sami so izgubili 9 lovskih letal, 6 pilotov pa je bilo rešenih.

Napad angleških vojnih ladij na francosko luko Cherbourg

Zaradi slabega vremena nocoj Angleži niso prileteli nad Nemčijo

London, 12. oktobra. o. Nocoj angleška letala niso izvedla nobenih napadov na Nemčijo zaradi slabega vremena. V pretekli noči so angleška letala bombardirala nemška mesta, mornariška oporišča ter mesta v zasednem ozemlju. V Hamburgu je bil eden najhujših dosedanjih napadov. V Wilhelmshafenu je trajal napad dve uri in pol. Angliška letala so bombardirala tudi železniška križišča v Hammu, Soestu in Gelsenkirchenu. Vodna letala pa so bombardirala Cherbourg, Boulogne, Le Havre in Brest. Pri vseh teh napadih, kakor poroča agencija Beuter, je bila povzročena ogromna škoda.

V celoti so bili bombardirani naslednji nemški kraji: Hamburg, Reichsholz, Gelsenkirchen, Köln, Calais, Boulogne, Brest, Amsterdam, Söst, Oberhausen, Hamm, Hannover, Magdeburg, Leuna, Wilhelmshafen, Kiel, Le Havre, Vliessingen, letališča pri Klopenburgu v bližini Bremena, Ost-

heim na Bavarskem in nekatera druga mesta. Vsi britanski bombniki so se vrnili nepoškodovani.

V noči od četrta na petek je angleška vojna mornarica obstreljevala pristanišče Cherbourg. Ogledniško letalo je odkrilo v Cherbourgu zbirališče nemških vojnih ladij in zbiranje čet. Tudi letalstvo je pri tem napadu sodelovalo. Letalsko ministrstvo poroča, da so njihovi strelji zadeli cilje in povzročili velike požare, ki jih je bilo videti z vojnih ladij še 70 km daleč od pristanišča. Sovražnik angleške vojne mornarice pri teh operacijah ni motil, pri odhodu so le obrežne baterije obstreljevale mornarico. Nobena angleška edinica ni bila zadeta.

Pri vseh teh operacijah so Angleži sestrelili dve nemški lovski letali, medtem ko angleška letala niso trpela nobene škode.

Berlin, 12. oktobra. V petek dopoldne so se angleške težke križarke bližale Cherbourgu. Si-

Vesti 12. oktobra

Nemški zunanji minsiter Ribbentrop je včeraj sprejel italijanskega ministra za devizno gospodarstvo Ricciardija.

Ameriški poslanik v Siamu je imel razgovor s siamskim zunanjim ministrom in mu sporočil, da bodo Združene države ustavile pošiljanje slehernega orožja v Siam, če bo ta država še naprej vzdrževala svoje zahteve po odstopitvi nekaterih predelov francoske Indokine. Kaže, da je siamska vlada že odnehala.

Sovjeti so uvedli splošno vojaško dolžnost tudi v zasedeni Poljski. Ta ukrep je v zvezi z vse naglejšimi vojnimi pripravami edine zaščitenice miru, za katero se bodo morali boriti tudi podjarmljeni mali narodi. Zanimivo pri uredbi je pa dejstvo, da ostajajo poljski vojniki v domačih garnizijah in jih ne pošiljajo v Rusijo.

London je imel včeraj 200. letalski alarm od začetka sedanje vojne. Pri včerajšnjih napadih je bila poškodovana canterburyjska stolnica, sedež poveljarjev angleške protestantske cerkve. Dejstvo, da sta bili v zadnjih dneh z bombami zadeti največji svetišči katoliške in protestantske Cerkve v Angliji, je vzbudilo po vsem Angleškem silovit vtis, katerega angleška propaganda močno izkorišča.

Belgijske radijske postaje so dale prebivalstvu opozorilo, naj preneha s tihim odporom proti nemškimi zasedbenim oblastem in naj se nikar ne spušta v taka sabotažna dejanja, ker bo to prineslo resne posledice.

Norveški vsenčlanski študentje so v zadnjih dneh priredili demonstracije, zlasti v prestolnici Oslu proti novi vladi. Zaradi tega so dobili opomin, da bodo vse visoke šole zaprte za leto dni, če bi se demonstracije ponovile.

Nemški begunci iz Besarabije pripovedujejo, da so boljševiki ob svojem prihodu najprej pobrali in kdo ve kam odpeljali krajevne komunistične agitatorje, najbrž zato, da bi jim ne bilo treba dajati pričakovanih nagrad za njihovo uspešno pripravljanje rdečega raja. Ta lahko služi za oporilen zgled vnetim prijateljem Rusije pri nas, zlasti tistim, ki pošiljajo vdanostne izjave in umetniška dela sovjetskemu poslaniku v Belgrad...

Turške pomorske patrle so opazile v Črnem morju širi nemške podmornice, poročata londonski radio.

Bivši predsednik angleške vlade in konservativne stranke Chamberlain, je snoči imel po radiu poslovnih govor. Dejal je, da so nad omikano človeštvo vedno prihajali hudi časi in hudi dogodki, proti kakršnim se zdaj bori Anglija. Čeprav je Anglija sama, je ne bo nihče mogel podjarmiti.

Japonski cesar Hirohito je včeraj prisostvoval paradi čez sto vojnih ladij pred Jokohamo. Parada je bila prirejena v pravoslavo 2600 letnice japonskega cesarstva.

Sovjetsko vojno poveljstvo je za nedoločen čas podaljšalo vojaške vaje po južnozahodni Rusiji, zlasti okoli Odesa in drugih pristanišč ob Črnem morju, ki morajo odsej biti vsako noč zatemnjena.

Madžarsko in nemško gospodarsko zastopstvo sta sklenila sporazum o medsebojni izmenjavi praktičnih skkušenj za pridelovanje oljnih rastlin, zdravilnih zelišč in za pospeševanje živinoreje. S tem se bo madžarsko kmečko gospodarstvo močno prilagodilo potrebam nemškega gospodarstva.

Ugledni berlinski dnevnik »Börsenzeitung« znova znova napada švedski tisk, češ da vse bolj odkrito kaže svojo mržnjo proti Nemčiji. List opozarja Švede, naj s tem pisanjem ne rušijo dobrega razmerja, ki je dozdaj vladalo med obema državama.

Nemškemu gospodarskemu zastopstvu, ki je sodelovalo pri pogajanjih v Belgradu, so včeraj priredili pojedino v vinogradu znanega belgrajskega gospodarstvenika Živkovića. Gostje so bili zelo zadovoljni s pozornostjo in očarani nad našo gostoljubnostjo.

Nemški komisar za zasedeno Norveško je izdal uredbo o odpustu in premestitvah norveškega uradništva. Po tej uredbi bodo premešeni ali odpušteni vsi uradniki, ki ne marajo sodelovati z nemškimi oblastmi.

Italijanske pomorske oblasti zanikujejo angleško poročilo, da bi bile avstralske pomorske enote potopile tri italijanske podmornice in eno križarico.

Nemška letala so prevračalnimi vrgla na London 250.000 kg bomb, angleška pa na Berlin samo 30.000 kg, kar jasno dokazuje premoč nemškega letalstva, pravi neko nemško uradno poročilo.

Anglija in Francija sta se z napovedjo vojne lani sami obsodili na poraz, ker jima je to pot manjkala Italija. Zakaj Italija je leta 1918. omogočila zmago z bitko pri Vittorio Venetu, v trenutku, ko so Angleži že mislili skleniti ločen mir z Nemčijo. Zdaj je Italija zaveznica Nemčije. Nadaljevanje angleškega odpora bo samo pripomoglo k zmagi Italije in Nemčije, pravi italijanska agencija Stefani v poročilu o vojnem položaju v začetku petega meseca od vstopa Italije v vojno.

Francoski poljedelski minister Caziot je imel po radiu govor, v katerem je dejal, da je preskrba Francije z živežem vedno težavnejša, ker ni nobenega dovoza od zunaj.

Čen poskus so napravile tudi ponoči. Namen angleških pomorskih sil je bil, da bi bombardirale Cherbourg. Ker je streljanje ponoči brez žarometov težko, je bilo zadetih le malo poslopj in Cherbourg. Nemške obrežne baterije so izstrelile nekaj strelcev v smeri proti angleškim vojnim ladjam. Angleške ladje so se takoj umaknile.

Agencija Reuter je to dejanje angleških vojnih ladij opisala kot pomembno vojno dejanje. Z nemške merodajne strani pa med tem izjavljajo, da se ta akcija ni posrečila in da ni bila prizadejana nobena škoda vojaškega značaja pristanišču Cherbourg.

Prvo vseučilišče so v Ljubljani ustanovili jezuiti

Prosvetni večer ob 400 letnici jezuitskega reda

Ljubljana, 12. okt.

Ob priliki 400 letnice jezuitskega reda je na sponoženem prosvetnem večeru predaval g. p. Bogumil Remec, ki je uvodoma opisal življenje ustanovitelja reda sv. Ignacija Lojolskega. Nato pa je g. predavatelj prešel na delo jezuitskega delovanja na Slovenskem, kjer je v Ljubljani škof Tkalec skušal privabiti jezuite v deželo in poslal v rimski zavod »Collegium Germanicum« več Slovencev. Leta 1597 so jezuiti pri sv. Jakobu odprli dva pripravljalna razreda gimnazije. Prvo pridigo so imeli na prvo postno nedeljo leta 1597, prvo adventno nedeljo pa so začeli razlagati krščanski nauk v slovenskem jeziku. Dočim je bilo podeželsko ljudstvo jezuitov veselo, jih sovražni jim protestantje niso bili veseli. Ko je postal ljubljanski škof Tomaž Hren, se je začela protireformacija. Pri tem delu so škofu Hrenu pomagali zlasti jezuiti. Leta 1613 je Hren blagoslovil temeljni kamen za nova poslopja za kolegij in leta 1691 je cerkev sv. Jakoba dobila obliko, kakršno ima še danes. V njej je leta 1732 izklesal Robba čudoviti baročni oltar. Jezuitska gimnazija se je lepo razvijala. Iz jezuitske gimnazije je polagoma postalo prvo slovensko vseučilišče in leta 1701 je bil prvi triletni modrosloveni tečaj dopolnjen. Z otvoritvijo Akademije je ljub-

ljanska jezuitska šola dosegla višek. V Maribor so prišli prvi jezuiti 1757 in naslednje leto so odprli gimnazijo. Po ukinitvi so se jezuiti vrnili na Slovensko po letu 1843.

Poleg dela v svoji šoli so se posvetili poglobitvi krščanskega nauka med ljudstvom ter širjenju evharistične vzgoje s slovesnimi skupnimi svetimi obhajili. Z ljudskimi misijoni so iztrebili z dežele zadnje ostanke krivoverstva. Zaradi potresa so stari kolegij podrli in znameniti učenjak o. Gabrijel Gruber je z vladnim dovoljenjem sezidal novo palačo. Leta 1768 je prevzel na ljubljanski akademiji novo stolico za mehaniko in poučeval obrtnike. Palačo si je preuredil v znanstvene namene. V njej si je naredil zvezdarno in kabinet za mehanične in hidravlične študije.

Po ukinitvi jezuitskega reda do leta 1814, ko je bil red spet obnovljen, je mnogo jezuitov delovalo kot bogoslovni profesorji.

Delovanje jezuitov med nami je zapustilo svoj pečat in so mnogi pripomogli k našemu duhovnemu, narodnemu in kulturnemu življenju.

Predavanje so spremljale skioptične slike in se je zbralo precej občinstva. Za uvod je zapel dijaški zbor: »Zmagala je«, nato pa je sledila recitacija: »Marija ob poti«.

Ljubljanski občinski svet je zasedal

Ljubljana, 12. okt.

Pred polno veliko sejno dvorano na ljubljanskem magistratu je včeraj prišel zasedanje mestnega občinskega sveta župan dr. Jure Adlesič, ki je najprej odgovoril na skrajno neokusne in krivične »kritike« glede žala, te velike umetnine mojstra Plečnika. Žale so v kras in ponos našemu mestu in postale skupna last vseh Ljubljančanov, ki so se jih že oklenili. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da gre zdaj na pokopališče že 85% vseh pogrebov v Ljubljani.

Potem je župan prešel na vprašanje delavskih mezd. Poizvedbe so pokazale, da so plače mestnega delavstva v Ljubljani mnogo boljše kakor plače delavstva po drugih mestih naše države, v primeri z delavci v zasebnih podjetjih pa imajo mestni delavci poleg ugodne plače tudi še stalnost, draginjsko doklado po 3 din za vsakega družinskega člana na dan, plačane dopuste, pravico do bolniškega dopusta 26 tednov s polno mezdno, boljše preskrbo glede bolniškega in pokojninskega zavarovanja pri lastni zavarovalnici, cenejšo elektriko in plinsko razsvetljavo. Če bi občina ustregla znani resoluciji, bi morala dobiti letno še 4.456.000 din. Brez zvišanja mestnih doklad po 10% pa tega občinski proračun ne bi zmogel.

Občina pa je sklenila nove izboljšave za gnetni položaj svojih nameštencev. Tako je sklenila dajati draginjske doklade 3 din za vsakega družinskega člana, in sicer tudi sezonskim ter nestalnim mestnim delavcem. Plače pomožnih delavcev so se prilagodile tudi zadnji banki uredbi o minimalnih mezdah (1. oktobra), čeprav občina zakonsko k temu ni vezana. Že meseca junija so bile določene izredne draginjske doklade za otroke vsem mestnim pogodbenim uslužbencom in dnevnici. Z zdaj pa so bile vsemu uradnemu te draginjske doklade zvišane od 150 na 200 din mesečno. Uradništvo je izrazilo željo, da bi namesto božičnice denar dobilo že zdaj, da bi se lažje preskrbelo za zimo, zato bo že zdaj dobilo izplačan enkratni izredni nabavni prispevek v znesku 1000 din, za vsakega družinskega člana pa še po 200 din.

Vsi ti poviški bodo mestno občino veljali letno skoraj 3.000.000 dinarjev.

Čeprav časi niso ugodni, so javna dela potekala v lepem obsegu. Kanalizacija Opekarske ceste in okolišnih ulic se je že začela, tako da bo kanalizacija Trnovega že v kratkem končana. Začeta so bila tudi kanalizacijska dela od topničarske vojašnice pa do konca mestne meje. S katranom, ki ga izdeluje mestna plinarina sama, so bile katranizirane Erjavčeva, cc. a. Igriška ulica in Sv. Jakoba trg. Z zdaj katranizirajo Pleteršnikovo ulico. Lani razširjeno Zaloško cesto zdaj utrjujejo, da jo bo mogoče asfaltirati. V gradnji je tudi že brv čez Gruberjev prekop med Streliško ulico in Hradeckega vasio. Podaljšana je bila tramvajska proga do samostana na Selu.

Dne 6. septembra je bil v Ljubljani odkrit spomenik kralju Aleksandru I. Pri tej priliki je bil slavnostni koncert, čigar čisti dobiček je bil namenjen zimski akciji za mestne reveže. Ta dobiček je znašal 20.035 din.

Letos jeseni je bil ustanovljen 12. oddelk, aprovizacijski, ki bo skrbel za rezervo hrano prebivalstva in za zadostno prehrano po zmogljivih cenah. Prodane je bilo že nad 80.000 kg krompirja, ki ga je nakupila občina, da bi preprečila pomanjkanje na trgu. Aprovizacijski urad bo nakupil še druge vrste živil, da bo tako preprečil špekulacije. Maksimiral je tudi cene kruhu ter do-

segel, da se je enotni kruh v Ljubljani pocenil za 75 par pri kilogramu.

Župan se je nato s toplimi besedami spomnil zaslužnih ljubljanskih pokojnikov.

Sporočil je nadalje, da so kraljevi namestniki odlikovali prof. Jožeta Plečnika z redom Jugoslovanske krone 2. stopnje. Prav tako pa so bila visoka odlikovanja podeljena več članom mestnega sveta.

Sledila so poročila, pri katerih je bilo najprej podano izbrano finančno poročilo. Govora je bilo dalje o palači okrajnega načelstva in policijske uprave. Poročilo gradbenega odbora je podal dr. Stele, trošarinskega odseka prof. Dermastia, personalno-pravnega pa g. Novak.

Sledila je tajna seja.

Po sklepih tajne seje so napredovali: inž. Čuček Ivan, Pirnat Franc, Lukež Jurij, Vider Boris, Sadar Alojzij, Avguštin Josip, Uličakar Adela, Zadnik Karel, Širc Viktor, Orehek Alojzij, Anžur Tomaž, Musar Alojzij, prof. Kobe Milena, inž. Smole Bogdan, inž. Bleiweis Marko.

Upokojeni so bili: dr. Rupnik Janko, Kržič Franc, Dragar Viktor. Na novo nameščeni so bili: inž. Pavlič Emil, inž. Avanzo Stanislav, inž. Mušič Marjan, Štrancar Koncilija, Leskovic Roža.

Filmi

Strah z ulice (Kino Union). To je zgodba o mladih dekletih, ki se borijo sredi svojega dela za svoj obstanek in svojo poštenost. Izvleček žalostne poti premnogih deklet z zgodbo, ki je splošna in v jedru resnična, toda v filmu premočno doživlja in izrazito pokazana brez posebnih dramatičnih preobratov. Vrsta prizorov, ki so nanizani drug za drugim brez žive zveze. Filmu manjka iskre, ki bi gledalca vsaj včasih vžgala. Igra Hanke Karwowskve, nosilke prednje vloge, je dobra, skoraj sijajna postava pa je Dubenko, zapiti igralec, ki pa je ostal kljub svoji poti navzdol pošten in ki se skuša dvigniti zaradi dekleta, pa mu ne uspe. Film ima dobro plat, da iz dekliške bede ne naredi bordela, ampak kaže na lepši in svetlejši izhod. Vsa zgodba leži na meji resničnosti in romantičnosti. Človek odhaja iz dvorane brez posebnih vtisov.

Drobne

Zagreb, 12. oktobra. Kruh je v manjši teži, kakor je bilo predpisano, prodajal zagrebški pek Ernest Svetec. Mestno tržno nadzorstvo ga je zasužilo in izreklo nad njim obdobje: tri mesece prisilnega gibanja v Udbini in obdobje (denarno) kazen. Razven tega ima tržno nadzorstvo v precepu še nekaj drugih pekov, ki se niso držali predpisane teže, in nekaj trgovcev, ki so veržili.

Zagreb, 11. oktobra. J. Uredba, katera omejuje študiranje judov na srednjih in visokih šolah, je najbolj zadela zagrebške Jude, ki pomenijo po številu prebivalstva majhen odstotek, vendar je bila med njimi večina študiranih ljudi. Nova uredba pravi, da smejo imeti judje le toliko študentov, kolikor jih odpade nanje v sorazmerju s številom prebivalstva. Ker pa je v Zagrebu okrog 900 judov, se bo smelo na univerzo vpisati le 25 do 30 judov, če se vzame za podlago število lani na univerzi vpisanih študentov.

Ljubljana od včera do danes

Popoldne je včeraj nekaj časa kazalo, da se bo zboljšalo do kraja. V opoldanskih urah je bilo hudo soparno. Dolgo ni bilo treba čakati, da so z zahoda začeli riniti na nebo sivi oblaki. Pa jih je do večera le še zadrževal veter. Ko se je znočilo, pa je nenadoma začelo deževati. Šlo pa ni dolgo. Spet se je zvedrilo in luna je posijala. Prot jutru je pritisnila megla, ko pa se je razgrnila, se je nad nami pokazalo čisto oblačno nebo. Kmalu se je vsul poveljen dež. Nebo je odeto z enakomerno sivino. Dan je pust, taka bo najbrž tudi nedelja.

Zakaj je pri nas vedno več železniških nesreč

Zadnje čase beremo, da je pri nas vedno več železniških nesreč. Sprašujemo se, odkod to in zakaj. Odgovor je precej jasev in preprost. Zaradi vojne v drugih državah se je tudi pri nas izredno močno dvignil promet na železnice. Da se dogajajo nesreče, ni nič čudnega, saj beremo, da se pri povečanem vojnem prometu dogajajo nesreče tudi po drugih državah, ki so vojni park močno ojačile in povišale število uslužbenstva. Tudi pri nas se bo treba pobrigati za to, da bomo izpolnili vojni park in da bomo namestili dovolj uslužbenstva. Že leta in leta so z delom strahovito preobremenjeni, zdaj pa skoraj že nemogoče in neverjetno preobremenjeni zlasti železničarji v Sloveniji. Za svoj veliki trud in ogromno delo, ki ga opravljajo, pa so povrh še slabo plačani. Na vsak način bo treba v najkrajšem času ti dve vprašanji zlasti pri nas v Sloveniji temeljito razčistiti in rešiti.

Tatvine v našem mestu

Lekarnar Gvido Bakarčič na Sv. Jakoba trgu št. 9 je zdaj zapazil, da mu je iz kleti izginil velik bakren kotel, ki je služil za destiliranje vode. Kotel je bil vreden 12.000 dinarjev. Lekarnar sodi, da je bil ukraden v zadnjih dveh mesecih.

Zenska ročna torbica iz drap-usnja — v njej je bilo 2750 din gotovine — je bila 7. oktobra ukradena s pulta pri Prelogu na Dunajski cesti Angeli Gabrovškovi. V torbici so bili tudi neki listki mestnega dohodarinskega urada. Gabrovškova je bila oškodovana za 2800 din.

Zormanu Francu je bila v kavarni Stritar na Vidovdanski cesti ukradena 7. oktobra moška, nova, temnosiva suknja, do polovice podložena s črno podlogo z monogramom »F. Z.« Suknja je bila vredna 1400 din.

V javnem stranišču na Krekovem trgu je bilo čistilki stranišča, Strukelj Jožefi, ukradenih 9 t. m. 730 din.

Se dobro ohranjen, modro pleskan, železen otroški tricikel, 300 din vreden, je bil ukraden z dvorišča v Predjamski ulici 35 na škodo Slave Lohada.

V noči na 8. oktobra je bilo Emiliji Pogačarjevi, ki stanuje na Jasni poljani št. 1, ukradenih osem kokoši, ki so bile skupaj vredne 230 din.

Razno moško perilo, 20 moških raznovrstnih volnenih šerp, precej tobaka in cigarete, štiri litre žganja, 8 šček za obleke, pol litra kolonjske vode

Trbovlje

Novi vrstni red službe božje v farni cerkvi je sledeč: prva tih sv. maša ob 5. uri, druga za farane ob 6, nadalje sv. maše so: od pol 8 do pol 9 za šolarje meščanske šole, ob pol 10 za ostale šolarje in ob pol 11.

Stalno naraščajoča draginja, ki povzroča hude pglavice našim rudarjem in njihovim družinam pri nabavi življenjskih potrebščin, obleke in obutve, je dala povod, da so se zastopniki vseh strokovnih organizacij posvetovali o stališču, ki ga bodo zavzeli pri prihodnjih pogajanjih s TPD, ki bodo v Ljubljani dne 15. t. m. Nekateri zastopniki so bili mnenja, naj se odpove sedanja kolektivna pogodba, ostali so se temu protivili in končen soglasen sklep je bil ta, naj ostane sedanja pogodba; pač pa naj se revidirajo nekatere točke te pogodbe. Posvetovanje je vodila I. skupina.

Celjske novice

Izdelava vzornih načrtov za zazidavo kolonije v Medlogu. Natečaj za izdelavo vzornih načrtov za zazidavo kolonije v Medlogu, ki je bil razpisan dne 15. septembra, je podaljšan do 2. decembra. V zvezi s tem je podaljšan tudi rok za vprašanja do 25. oktobra t. l.

II. poravnalna razprava med Tovarno pletenin na Polzeli in delavstvom bo 17. oktobra na okrajnem načelstvu v Celju.

Število brezposelnih je po evidenci Javne borze dela v Celju 307. Delo dobe: 4 hlapi, 1 zidar, 4 dnmariji, 15 rudniških kopačev, 1 klepar, 1 mesar, 1 usnar, 2 krojača, 2 krojačici, 6 kmetskih dekel, 1 postrežnica, 8 kuharic, 2 služkinji in 1 vzgojiteljica.

Kap je zadela na Hribu sv. Jožeta pri cestnih delih 56 letnega mestnega delavca Viktorja Foka iz Lave pri Celju. Pripeljali so ga v bolnišnico, kjer je umrl. Naj v miru počiva!

in 15 din v gotovini — vse skupaj vredno 2786 dinarjev — je bilo dne 8. t. m. ukradeno na Ižanski cesti 280 trgovki Josipini Toni.

Bukova cepljena drva, 150 din vredna, so bila ukradena Brolih Ljudmili v Streliški ulici št. 24.

Iz veže na Miklošičevi cesti 14 je bila ukradena 8. t. m. kromirana dinamo-svetilka znamke »Bosch«. Lastnik Snaj Jernej trpi 120 din škode.

Slovenec ne pozna Slovence brata - ali naši umetniki so se vrnili iz Zagreba

Te dni je bila v Zagrebu končana razstava slik in kipov, ki so jih razstavili zastopniki sodobne slovenske likovne umetnosti, zbrani v »Klubu neodvisnih«. Ko so se vrnili iz Zagreba, so se pritožili nad nečim, čemer skoraj ne bi bilo mogoče verjeti: zagrebški Slovenci, naša diaspora tako rekoč, je razstavi dosledno kazala hrbet, pač pa je zanjo veliko razumevanja pokazalo hrvaško občinstvo, in tudi stanovski tovariši Hrvatje. Ti se niso mogli dovolj navediti naravnost zanikrni brezbrzičnosti naših zagrebških rojakov. Dočim so zagrebški Srbi razstavo svojih mladih rojakov iz Belgrada, ki so z našimi vred razstavljali ob istem času v istem paviljonu, prav pridno obiskovali in odkupili izredno mnogo del (že kar prve dni čez 30!) ter tako pokazali svojo narodno zavednost, zagrebški Slovenci s čisto majčkenimi izjemami sploh ni bilo blizu. In srbska kolonija je v Zagrebu majhna — slovenska pa velika. Da ne spregovorimo še o drugem poglavju: v Zagrebu je nekaj rojakov — Slovencev, ki so težki milijonarji, pravijo, da jih je čez 20 — in nekateri med njimi so pravi Krezi! Ali mislite, da so ti prišli vsaj na razstavo? Kaj šel Pa tudi niti enega samega dela svojih umetnikov — rojakov niso odkupili! Lepo se je spet izkazala slovenska sebičnost pred Hrvati, ki so nas spet enkrat temeljito osramotili! Za zadnji dan razstave je bil napovedan obisk skupine 150 zagrebških Slovencev, da bi se vsaj malo zabrisalo in popravilo prej zamujeno. Iz Ljubljane je prišel umetnik, ki bi bil vodil po razstavi! Ob treh je bila določena ura. O skupini ne duha, ne sluha. Čaka do štirih, potem pa vpraša, kako in kaj. Čuden, pa prav za prav nič presenetljiv odgovor je prišel: snoči je bila »vinska trgatev!« Tako nezavednost postavlja vse Slovence v slabo luč — in nam tudi pojasnjuje, zakaj nas imajo po državi povsod, kjer nas poznajo, za velike egoiste. Zlasti lepo pa so se izkazali slovenski Krezi v Zagrebu! Res jim vsa čast in hvala!

Jabolk in zelja je bilo dosti na trgu

Ljubljana, 12. okt.

Kar pet dolgih dvojnih vrst so sestavile kmetice na Krekovem trgu pred Mestnim domom. Tudi na Vodnikovem trgu je bilo zelo živahno. Vsi prodajni otoki so bili polno zasedeni s prodajalkami, ki so razložile na tržnih klopčah jesenske pridelke s svojih vrtoč in polja.

Danes so na Vodnikovem trgu prevladoval kmetice, ki so prodajale zeljate glave. Njih belina je lepo odražala na tržnem prostoru. Prodajale so jih po kosih in je bila cena odvisna od velikosti (od 1—2 din). V večji množini so bile seveda cenejše in jih je gospodinja lahko kupila po 0,90 din kilogram. Precej je bilo tudi čebule, ki je veljala 1 kg 2 din. Glavica česna je veljala 75 par. Ohrovt je bil zadnje čase zelo drag, danes so ga prodajale prodajalke po kosih, ki so veljali po 2—3 din. Z zdaj prinašajo prodajalke na trg zelo lepo korenje in peteršilj, ki velja po kosu do 1 din. Mnogo solate so pripeljale na trg Krakovčanke in Trnovčanke, ki so jo prodajale po 0,75 do 1 din komad.

Na Pogačarjevem trgu je bilo tudi precej kupčije. Tam prodajajo kmetje jabolka in gobarji razne gozdne sadeže. Tam iz okolice Cerklje so prišli z vrhnanimi vozi in so prodajali res lepa jabolka po 6 din. Izbrane vrste so veljale 7 din. Drugovrstna jabolka so bila cenejša in so veljala po 4,50 din. Kostanja je vedno več na trgu. Danes je veljal liter domaćega kostanja že 3 din. Uvoženi maroni so prodajale branjeve po 12 din. Branjevi so imeli kostanj 1 kg po 6 din. Grozdja že ni več toliko na trgu kot ga je bilo še prejšnji teden. Belo smederevsko grozdje velja kilogram po 10—12 din. Podražile so se rozine, ki jih je prodajala branjeva kilogram po 30 din.

Zelo živahno je bilo na perutinariskem trgu. Jajca veljajo po kosu 1,50 din, piščeta pa od 18—24 din. Mlad fant je prodajal žive domače zajce po 16 din.

Prodaja mestnega krompirja je kar zastala. Kmetice prodajajo svoj krompir od 1,75 do 2 din kilogram in ga je čedalje več na trgu.

Paik z Zlate ceste

Van Vyke Mason

»Ona je lepota. To mi lahko verjame. Krasna deklica, četrav se lahko miselnost igra z »Veronikom«. Mnogo bolj mi je simpatična kot oni godrnjavi Greaber. Razen Greaberja, Kellyja in Dore... to je gđ. Dobrey... živita v hiši s tva človeka. Eden je moj mlajši »at John«.

Pri tem se je Buntovov obraz nadomestno izpremenil in njegove poteze so dobile nežen izraz.

»John je sijajen človek,« je nadaljeval Buntov. »On bo nek dne dosegel še visok položaj.«

C. leen se je priklonil.

»A drugič?«

»To je moj kuhar »Kitajec«. On je že deset let v moji službi. Vang-Su mi je popolnoma vdan. Ob njem sem mu rešil življenje in on mi tega ne bo nikdar pozabil.«

»Hodi še kdo drugi v Vašo hišo?«

»Samo dr. Loe. Got. o. s. o. jem že kaj slabi.«

»To se razume. On je najboljši in najiskrenjši specialist za živčne bolezni.«

»On me zdravi,« je nadaljeval milijonar in si zopet nalil čašico whiskyja... »Do katerega od slug imate največje zaupanje?« ga je nenadoma vprašal Catleen.

»Edino v Kellyja in v Vang-Su. Drugemu pa nobenemu nič ne zaupam. Niti svojem lastnemu bratu ne. Kelly edini, kateremu lahko verjamem, k...«

V tem trenutku je soet odjeknil strel. Tišina, ki je strela sledila, je bila polna zlih slutnji.

»St. II.« je komaj ališno zaženel Buntov, in na obrazu se mu je bral strah.

»Ostanite na svojem mestu!« mu je tiho zapovedoval Catleen.

Toda Buntov ga ni poslušal. »Kaj je ekociil z mesta in pritnil na »z gumb« iz slonovine, ki so bili na neki črni plošči. S pomočjo teh gumbov so se regulirali alarmni znaki.

»Kelly! Kelly! priidi takoj gor!« je skoraj brez uma kričal Buntov.

V istem trenutku se je zažalil v orilščju električni zvonec, ki je neprenehoma zvonil. Catleen je videl, kako polagoma izgneva barva z Buntovnega obraza.

»Moj Bog!« je zamrmral Buntov in obrnil k inspektorju. »Ubili so Kellyja!«

Tretje poglavje

Roger Buntov se je očividno zavedel, v kakšnem položaju se nahaja in iz njegovega grla se je začul krik, ki je močno odjeknil v visokem prostoru.

»Kelly je mrtev!«

Catleen ni niti »vojega revolverja potegnili iz žepa. Za njim se je začel lahen šum, on pa se je hitro obrnil. Med vrati je stal Greaber, pripravljen, da prisikodi na pomoč. Vprašujoče je pogledal Buntov. Nato je vprašal Catleena:

»Kaj se je zgodilo? Kje je Kelly?«

»Greaber! Greaber!« je kričal popolnoma obupan bivši basir, ki je bil ves iz sebe. »Verujte mi! Branite me! Ostanite tukaj pri meni!«

Greaber se je ponovno obrnil h Catleenu:

»Naj grem doli?« ga je vprašal. »Morebiti bi tam lahko kaj koristil.«

»Ne! Prosim Vas, rotim Vas, ostanite pri meni!« se je začel Buntov glas, ki je bil strahopetno prošč.

Catleen je bil v dvomu. »Kaj je Greaber tako hitel, da bi čimprej prišel v pritličje?« se je vprašal in ob nem mu ni bilo jasno, kako to, da ga je lahko v takem položaju pustil z milijonarjem so-

Pogledal je Buntov, ki se je bil skril za neko veliko mizo in držal revolver v drhteti roki. Njegove oči so bile od strahu kar izbuljene.

»Ostanite tu gori pri njem,« je rekel Catleen Greaberju po kratkem omisljanju.

»Toda, inspektor...«

»Prosim Vas, ostanite tu!«

Ves ta dogodek se je odigral v teku nekaj minut. Medtem ko je Catleen tekel skozi sobo proti stopnicam, si je skušal razjasniti ves položaj. Kelly, isti človek, ki ga je on sam malo prej osumnil, da ga je hotel ubiti, je sedaj ležal mrtev in to, ubit od svoje ali od tuje zločinske roke. Zakaj se je to pripetilo?

Ko je tekel po stopnicah navzdol, je začutil duh strelnega prahu. Nekoliko korakov proč od stopnic je ležalo Kellyjevo truplo. Poleg njega je stal človek grde postave. Roke je imel v žepih. Kapetan Catleen se mu je počasi približal.

»Vi ste gospod John Buntov, ali ne?«

»Tako je. Dobro, da ste Vi tukaj, kapetan. To bo vso stvar zelo omililo.«

John Buntov je bil človek srednjih let. Njegove poteze so bile zelo alične preplašenim potezam Rogerja Buntova. »Kaj terega je Catleen pustil v prvem nadstropju v družbi njegovega »ugeta bolničarja Greaberja. Johnov obraz je bil lep. Nosil je majhne brčice, oči pa je imel približno enake barve kot njegov brat.

»Glejte, sedaj leži tukaj Vsekakor je vedati, g. inspektor?«

mislili, da revolver ni bil poln. To je popolnoma preprosto pojasnilo.«

Po tonu popolne ravnodušnosti, kakor je govoril John, je Catleen takoj uvidel, da ga Kellyjeva smrt ni osebno »nemirila. Truplo najzvestejšega bratovega sluga ni napravilo nanj nobenega vtisa.

»Sedaj emo se ga vsaj otrešiti,« je nadaljeval John z isto ravnodušnostjo. »Nikdar nisem mogel razumeti, zakaj je Roger Buntov sploh imel tega neotesanega človeka.«

»To je strašno grozno!« se je oglasila Dora Dabrey. Padla je v naslonjač in se onovečila. Njene rdeče ustnice so bile v nasprotju z bledim obrazom, ki je bil skoraj brez barve.

V predsobi je vladal popoln molk. Catleen je prišel takoj do zaključka o dveh stvareh. Prvo, da sta si Dora in Dabrey in John Buntov mislila, da sta se Kellyjevo smrtjo osvobodila enega bremena in drugo, da vlada med njima neki tajni, tihi sporazum.

»Samomor, ali ne, kapetan?« je prekinil John grobno tišino. Hitro je pogledal od strani policijskega častnika in se zamislil.

»Da, sedaj vse tako kaže. Jaz pa nisem siguren. Vsekakor se bo na obdukciji to lahko ugotovilo. Kot, pod katerim je šel naboj v telo, gre vsekakor v korist takih domnevi, ali...«

Catleen ni končal stavka.

»Domnevi?... Kaj ste še hoteli povedati, g. inspektor?«

Od tu in tam

Skupina sadilcev tobaka iz Južne Srbije je dopotovala v Belgrad in se zglasila pri predsedniku vlade Cvetkoviću, finančnemu ministru dr. Suteju in generalnem ravnatelju uprave državnih monopolov dr. Markoviću. Predložila je spomenico, v kateri prosijo, da bi monopolna uprava prihodnje leto tobak odkupovala po višjih cenah. Sadilci opravijo svoje zahteve z izjemnimi razmerami in z draginjo živili. Če bo vlada temu ustregla, se bodo prav gotovo podražili tobaki izdelki vseh vrst.

Ravnateljstvo za zunanjo trgovino v Belgradu je sklenilo kupčijo z Nemčijo in bo začelo dobavljati tla drobnico. Prva partija bo obsegala 20.000 jancev iz Južne Srbije. Drobnico bodo začeli nakladati že prihodnji teden. Kmalu nato bodo sledile še druge pošiljke in bo tako tudi Južna Srbija, ki rogate živine nima, prišla pri izvozu v poštev.

Jadrano letalstvo ima zadalje več prijateljev in pristašev. Zadnje tedne so bile v številnih srbskih mestih prireditve, na katerih so blagoslovljali nove jadrnice, ki so bile večinoma izdelane jadrinskih šol, oziroma dijakov, ki so se za to koristni šport navdušili. Prihodnje nedelje bodo imeli podobno prireditev tudi v Skoplju, kjer so jadrniki izdelali 12 jadrnic in jih bodo v nedeljo dali blagosloviti. Skopljanska jadrna šola je izdala svojim obiskovalcem doslej okrog 150 raznih diplom. Obenem bodo to nedeljo priredili tudi posebni jadrni miting.

Razna oblastva so spet izrekli dolgo vrsto kazni nad verizniki. Iz Novega Sada so poslali na prisilno bivanje trgovca Leona Hajona, ker je predrago prodajal drva. Trgovca Konrada Huga pa zaradi tega, ker ni hotel prodajati masti, čeprav je imel na skladišču. Klausnerja, mesarja iz Iloka, so poslali za tri tedne v Udbino, ker je mast predrago prodajal. Ker je skrival pol vagona olja, so zasili v Splitu tovarnarja Pavla Polineca. Olje so mu seveda zaplenili. V Prokuplju je dobil mesec dni zapore veletrgovca Jovanovića, ker ni hotel drugemu trgovcu prodati sladkorja, v zalogi pa ga je imel eno tona. Trgovca brata Rajkovića iz Kruševca sta dobila po pol leta zapor in po 50.000 din kazni, ker sta skrila 10 ton masti in 7 ton slanin. Ko je prišla komisija pregledat zalogo, pa je doznala, da se je je več kot polovica že pokvarila, ker sta jo trgovca predolgo hranila in preveč poželjivo čakala na priliko, da bosta krasno zaslužila. Mesec dni zapore pa je dobil nek trgovec v Loznici, ker je kilogram sladkorja prodal za 18 din. V Kruševcu je sodišče obsodilo hišnega posestnika Kostića, ker je povihal najemino za 100 din, čeprav bi tega ne smel storiti. Sedel bo petnajst dni in bo plačal še 500 din denarne kazni. Na Sušaku so zasodili dva trgovca, ki sta predrago prodajala moko in žito. Vsak bo sedel po 20 dni in bo plačal še po 10.000 din denarne kazni.

V Belgradu si je končala življenje 20letna delavka Margita Štefi. Dekle se je zvečer zaprlo v svojo sobo in izšlo strup. Boletine pa so bile tako hude, da se je valjalo po tleh in se premetavalo, da so slišali stokanje in butanje bližnjih stanovalci. Prišli so pogledat in povprašati, toda odgovora niso dobili in so se zato odpravili spet spat. Šele zjutraj so prišli ponovno pogledat in s sili vdrli v dekletovo sobo. Nesrečnico so našli v nezvesti. V sobi je bilo vse razmetano, kar dokazuje, da se je deklet strahovito borilo s smrtjo. Ko so jo prepejali v bolnišnico, je umrla. Policija misli, da se je delavka zastrupila, ker se je sprla s svojim zarotcem.

Svojega moža je usmrtila ljubosumna žena Milica Hranilović iz vasi Kovačevci pri Karlovcu. Sprva sta z možem srečno živela, kmalu pa jo je prijel ljubosumnost, ki jo je strašno mučila. Zmeorom se je bala za moža, kadar je šel po trgovskih poslih od doma. Usodnega večera je šel Hranilović v vas po poslih. Ker se ob določenem uri ni vrnil, je šla žena za njim. Prišla je mimo gostilne in skozi okno videla moža, kako je domači hčerki ravno plačeval račun. To ji je bilo že preveč. S trdnim sklepom, da bo temu naredila konec, se je vlegla in čakala na moža. Čim je mož legel v posteljo in zaspal, je vzela pripravljeni kuhinjski nož in mu prerežala vrat. Hranilović je takoj umrl.

Krvavi boj, katerega so orožniki imeli s hajdukom Gligoričevićem in njegovimi pajdaši, je bil težak in dolg. Učitelj iz Rekovca je zvedel, da se je hajduk Gligoričević naselil v neki kmetijski bajti s svojimi prijatelji. Dva orožnika sta odšla tja, toda hajduki se niso hoteli kar tako vdati. Začelo se je streljanje, dokler ni bil ubit hajduk Milojević, ubit pa tudi en orožnik. Gligoričević je bežal čez polje, toda tam se je srečal z nekim kmetom, ki je nosil sekuro. Kmet je skočil in s sekuro Gligoričevića pobil na tla. Potem so hajduki ujeli in zvezali. Ko se je iz nezvesti prebudil, je povedal, da je doslej ubil že 11 orožnikov in več drugih ljudi. Mož je živel v gozdovih deset let. Večkrat se je bil spopadel z orožniki, pa je vselej odnesel pete. Več let pa ni bilo za njim nobene sledi. Gligoričević je bil strah in trepet Pomoravja.

Delegacija graličnik delavcev, ki so članjeni v Jugosrasi, je obiskala pod vodstvom podpredsednika Jugosrasi Mitica predsednika vlade in predsednika organizacije Dragišo Cvetkovića in ga prosila, naj bi izposloval, da bi se za stavce v Državni tiskarni izdala posebna uredba, ki bi bila podobna kolektivnim pogodbam, ki veljajo za stavce v drugih delih naše države. Predsednik vlade Cvetković je delegatom obljubil, da bo v sporazumu s prosvetnim ministrom dr. Korošcem storil vse, da se izboljšajo upravičene zahteve grafičnikov.

Judovski element je tudi v manufakturni stroki trgovine dobro zastopan. Belgrajsko »Vreme« pri naša prikaz o stanju v prestolnici in ugotavlja, da tvorijo judje velikansko večino med veletrgovci v prestolnici, med trgovci na drobno pa je judov najmanj 60%. Statistike od konca vojne pa do danes dokazujejo, da domači element polagoma toda stalno gineva, nasprotno pa se povečuje odstotek judov, ki znajo porabiti vsa sredstva, da se v trgovini usidrajo. Belgrajski trgovci se pritožujejo nad judi, da so v konkurenci brezobzirni in nesramni in da so posebno težko okusili to tisti trgovci, ki so bili v poslovnih stikih z judi. Mnogokrat se je zgodilo, da je jud napovedal lažni bankrot, pri čemer so bili oškodovani posebno srbski domači trgovci. Zato menijo ti trgovci, da ne bi bilo napaka, če bi judje pregnali tudi iz drugih panog trgovine in spet dali domačim ljudem možnost, da si ustvarijo trdnje eksistenco.

Člani nemške gospodarske delegacije so odpotovali v družbi članov jugoslovanske gospodarske delegacije v Smederevo. Pozneje sta se jima pridružila tudi ministri dr. Andres in nemški poslanik na našem dvoru von Herren. Peljali so se z ladjo po Donavi, v Smederevu pa jih je pozdravil tamkajšnji župan. Ogleдали so si naprave in kleti smederevske vinogradiške zadrage, nato pa se spet vrnili v Belgrad.

Truplo triletno deklice so našli v reki Bosni blizu Vinkovcev. Deklica je živela pri svojih sorodnikih, ker ni imela več svojih staršev. Orožniki se zanimajo za povod njene smrti, ker sumijo, da je bila žrtev zločina, kajti dekletce je imelo precej zlatnine po svojih roditeljih in jo je rado nosilo s seboj.

Vsesvetska akcija za reveže bo tudi letos

Ljubljana, 11. okt.

Lanska vsesvetska akcija je občini ljubljanski pripomogla, da je podprla svoje reveže in mnogim revežem v stari cukrarni dala hrano in prenočišča. Med temi je bila zlasti mladina, za katero občina še posebej skrbi. Tudi letos se ljubljanska občina pripravlja za podobno akcijo in v ta namen je bila večeraj popoldne ob 5 v sejni dvorani mestnega magistrata seja akcijskega odbora vrhovnega socialnega sveta. Seje so se udeležile številne zastopnice in zastopniki raznih ljubljanskih humanitarnih institucij. Sejo je uredil tajnik VSS g. dr. Kodre, ker sta bila župan g. dr. Adlešič in predsednik socialno-političnega odbora stolni kanonik g. dr. Tomaž Klina nujno zadržana in sta se opravičila. Dr. Kodre

je pojasnil, da je ostalo od lanske vsesvetske akcije 84.150 din, s katerimi je občina podprla svoje reveže, ki jih je 10% vsega prebivalstva. Na seji so sprejeli predlog, da bodo letos prodajali tudi vence po 50 din in ne samo po 20 in 100 din, kakor lani. Ker je od lanske zaloge ostalo še nekaj, letos ne bo treba naročiti drugega kakor vence in trakove. V imenu Društva rokodelskih mojstrov je g. Pimenc vprašal, kaj je z vlogo, ki jo je Združene poslalo občini in prosilo, da bi se dobrodelna akcija letos ne priredila, da ne bi bili tako prizadeti vrtnarji. Zastopniki organizacij pa o tem niso razpravljali in bo o tem odločila občina. Na seji so se dogovorili o podrobnem delu letošnje akcije in pripravah. Vodstvo pisarne bo tudi letos na Krekovem trgu 10 kakor lani.

Žalostna usoda starega preužitkarja

Bolnega in onemoglega so zaprli v hlev k živini in ga imeli zaprtega mesec dni

Maribor, 12. oktobra.

Težka je na deželi usoda starih kmečkih ljudi, kadar jim starost vzame iz rok orodje ter jih prišili, da si poiščejo miru v zapetu. Tak preužitkarji težko živijo še tam, kjer morajo skrbeti za nje njihovi lastni otroci. Dosti usmiljenj. O takem žalostnem primeru se sedaj veliko govori v okolici Sv. Antona v Slov. gor.

Orožniki pri Sv. Trojici v Sl. goricah so izvedeli, da imata zakonca Janez in Genovefa Senčar že nad mesec dni zaprtega v hlevu 80 letnega preužitkarja Janeza Vogrinca. Omenjeni Vogrinca je na svojo starost, ko ni mogel več obdelovati posestva, prodal imetje po zelo nizki ceni — sam pravi, da ga je napol podaril — zakoncu Senčar, da pa si je izgovoril v hiši prevleček in oskrbo do smrti. Zadnje čase je bil jako bolan ter je moral ležati v postelji. Že nekaj časa pa ljudje niso vedeli, kaj je z Vogrinco, ker ga ni nihče videl. Senčar je imel pri sebi sodarskega mojstra Ludvika Veršiča iz Čagone, ki mu je v začetku septembra popravil posodo. Ko so odšli Senčarjevi na njivo, se je začel Veršič ogledovati okrog, da bi odkril kje Vogrinca ter tako pojasnil skrivnost o njegovi usodi, o kateri so krožile med ljudmi razne vznemirljive govorice. Pogledal je v hišo, pa starčka nikjer ni odkril. Nazadnje ga je zaneslo še v hlev, kjer je našel Vogrinca ležati poleg živine. Senčarjev hlev je majhen in tesen, tako da ima v njem komaj prostora dve kravi in svinja. Poleg krav pa je ležal Vogrinca na otepu slame. Bil je ves oslabil in Veršič pravi, da ni

videl, da bi bil kdo domačih nesel v hlev kakšno jed. O Veršičevem odkritju se je začelo govoriti po vsej soseski ter so prišle govorice na ušesa orožnikom. Te dni je prišla k Senčarju orožniška patrulja ter je zadevo preiskala.

V prisotnosti občinskega odbornika Satterja so orožniki našli starega Vogrinca v hlevu v nepopisnem položaju. Ležal je tik za živino, tako da je vsa nesnaga padla nanj ter se je gnojica scejala pod njim. Pod seboj je imel te krpe. Nepopisni smrad se je širil naokrog. Ko je nesrečnej zagledal orožnike, je dvignil roke ter jih s sklenjenimi rokami prosil, naj mu pomagajo, ker bo moral sicer zaradi te revščine in pomanjkanja umreti. Pripovedoval je, da se včasih po ves dan nihče vanje ne zmeni ter mu ne da jesti. Leži pa v hlevu že jako dolgo, tako da se več ne spominja, kdaj ga je Senčar prinesel k živini ter ga položil pod krave na slamo. Pokazal je orožnikom tudi za ped veliko odprto rano, katero je dobil od ležanja na slami, premočeni od gnojnice.

Sosedje, katere so potem orožniki zaslišali, so povedali, da sta Senčarja že dolgo časa z Vogrincom grdo ravnala in da sta ga imela zaprtega v hlevu, nikdo pa si ni upal tega javiti oblastem, ker so se bali Senčarjeve maščevalnosti. Ko so orožniki zahtevali, da morata Senčarjeva starčka spet spraviti v njegovo sobo in posteljo, do katere ima kot preužitkar pravico, sta se oba hudovala, češ da ne bo nihče za njim snal. Nazadnje pa sta se le udala ter sta ga spravila v njegovo posteljo.

Strahovalec domžalske okolice sojen

Ljubljana, 12. oktobra.

Redkokdaj se v Ljubljani sestane na okrožnem sodišču senat petih sodnikov, da sodi kakemu roparju in morilecu. Večraj se je po dolgem času sestel veliki senat, ki so ga tvorili a. o. s. g. Ivan Kralj in kot sodniki gg. Ivan Brelih, dr. Julij Fellacher, Rajko Lederhas in dr. Leon Pompe. Sodili so drznega razbojnika Avgusta Ručmana, 26 letnega samskega delavca, rojenega in bivačega v Domžalah.

Avgust Ručman se je izvežbal v kratkem času za pravega rokovanjca, ki je postal strah in trepet domžalske okolice. Državni tožilec g. Branko Goslar ga je obtožil hudih zločinov, tako zločina poskušenege ropa, prestopka zaradi nečistega dejanja, naposled v 8 primerih zločina vlomne tatvine. Domžalski orožniki so se z največjo požrtvovalnostjo trudili, da so končno prijeli tega nevarnega razbojnika. Štirj dni v začetku julija so bili brez odмора na preži v gozdu Šumberk pri Domžalah, ko so izvedeli, da ima razbojnik v tem gozdu dobro in udobno urejeno skrivališče, pravi podzemeljski blog, v kakoršnih je v davnini stanoval jamski človek. Dne 3. julija so ga zajeli. Telovaj se je skušal uprati in tudi poskusil pobegniti, toda orožniki so ga zajeli od vseh strani.

Katere zločine je Ručmanu obtožnica naprtila? Najprej, da je 25. maja letos zvečer, ko je šla delavka Marija Ocvirkova iz tovarne v Jeršah do

mov v Domžale, izvršil nad njo napad z namenom, da bi jo oropal. Čakal jo je v gozdu. Tam jo je ustavil in narahli: »Denar sem!« Delavka je bila silno prestrašena, vendar je denar pravočasno skrila. Rokovnjak jo je nato vso preiskal in jo na krut način pestil. Rabil je proti njej tudi silo za nečisto dejanje. Od aprila do konca junija je izvršil 8 tatvin in raznim ljudem odnesel mnogo perila, obleke, zlatnine in gnojnin v vrednosti nad 12.000 din.

Avgust Ručman se je pred sodniki na vse načine izmotaval in zvižal. Na predlog drž. tožilec je bil del razprave proglašen za tajen. Predsednik: »Priznate tatvine?« Obtoženeц kratko: »Vse priznam, samo tatvine pri Chalupnikovi ne in, da sem ukradel Podborškovi in Škofici po 2 košči, ne pa 3. Plen sem nosil v skladišče, v gozd Šumberk.« Glede poskušenege ropa je trjalo dalje zasliševanje. Predsednik: »Kaj pravite k prvi točki obtožbe, da ste napadli delavko Marijo Ocvirkovo in jo skušali oropati?« Obtoženeц: »Ni sem imel namena jo oropati. Šel sem za njo.« »Zakaj ste šli za njo?« »Da bi dobil denar!« »Ste vedeli, da ima denar?« »Vedel. Bilo je soboto zvečer, ko je dobila v tovarni tedensko mezdo.« »Ste dekle poznali?« »Osebnost ne, samo na videz. Če je ona mene poznala, ne vem.« Ručman je nato zatrjeval, da je dekletu rekel, naj mu da 1 kovačica. Odvrnila mu je, da nima denarja, da ga je izročila prijateljici. Priznal je, da je Ocvirkovo začel nato preiskovati in pestiti. In priznal je: »Ko bi pri njej dobil denar, bi ga ji vzel. Ne! Ne! Ni tako prav! Tako je prav! Ko bi denar pri njej dobil, bi si ga od nje izposodil.«

Na zatožni klopi poleg rokovanjca so sedeli še 3 obtoženci, ki so od Ručmana kupovali razne ukradene reči in mlad obtoženeц, ki je rokovanju pomagal pri tatvini 4 cinastih cev v vrednosti 1200 din.

Priča delavka Marija Ocvirkova je še dokaj razbremenljivo za obtožence izpovedala glede napada in nečistega dejanja. Povedala je, da jo je res preprosil, da mu naj posodi kovača.

Po končanem dokaznem postopanju, po govornih državnega tožilec in branilcev je sledila sodba. Avgust Ručman je bil obsojen zaradi treh zločinov na 3 leta in 6 mesecev robove ter v izgubo častnih državljanskih pravic za 4 leta. Sodba je rokovanjca močno potrla. Njegovi soobtoženci so dobili kazni od 2 do 4 mesece zapore in primerno demarno kazen. Razprava je trajala od 11. dopoldne do 15.30.

Vremensko poročilo »Slov. doma«

Kraj	Barometar	sko stanje	Temperatura v °C	Relativna vlažnost %	Oblačnost 0-10	Veter (smernost, jakost)	Pada-vine (mm)	Vrsta
Ljubljana	764.9	20.4	13.2	95	10	0	1.2	dež
Maribor	762.7	17.0	9.0	90	10	0	—	—
Zagreb	761.8	23.0	5.0	90	6	0	—	—
Belgrad	762.8	20.0	12.0	70	0	E ₃	—	—
Sarajevo	766.4	22.0	0.0	90	0	0	—	—
Vis	761.4	19.0	15.0	90	10	SE ₃	—	—
Split	761.9	23.0	15.0	70	4	NE ₃	—	—
Kumbar	761.8	23.0	12.0	70	0	N ₃	—	—
Rab	762.5	22.0	14.0	70	4	SSE ₂	—	—
Dubrovnik	761.8	23.0	11.0	80	0	ESE ₂	—	—

Vremenska napoved: Prevaldovalo bo oblačno, od časa do časa bo rahlo deževalo.

Koledar

Danes, sobota, 12. oktobra: Maksimilijan.
Nedelja, 13. oktobra: Slavo, Edvard.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Sušnik, Marjin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska c. 10; mr. Bohinec ded., Rimska c. 81.

Mestno zdravniško nedeljsko službo bo opravljal v soboto od 8 zvečer do ponedeljka do 8 ure zjutraj, mestni zdravnik dr. Debelak Gvido, Tyrševa cesta št. 62, telefon št. 27-29.

Skladatelj Josip Pavčič je eden najbolj znanih in tudi najpriljubljenejših naših glasbenikov. Uveljavil se je skoro v vseh panogah glasbenega udejstvovanja, a najbolj znani in najbolj priljubljeni so pač njegovi samospevi, ki nudijo v dovršeni izvedbi poslušalcu izreden užitek. Čeprav piše Pavčič zelo melodiozno, zahteva pa od izvajalca celega umetnika. Tako v tehničnem kakor tudi v izvajalnem pogledu. Josip Pavčič je obhajal v letošnjem poletju svojo 70-letnico in zato je popolnoma prav, da priredi Glasbena Matica Pavčičev večer, na katerem se bodo izvajala izključno le njegova dela. Ta koncert bo v petek, 18. t. m. v veliki filharmonični dvorani. Začetek ob 20. Vstopnice so že v predprodaji v Knjižarni Glasbene Matice.

VEČERNI TRGOVSKI TEČAJ. Učni predmeti: Knjižovedstvo, korespondenca, računstvo, nemščina, stenografija, strojeпись itd. Prijave se sprejemajo vsak dan. Dovoljen je tudi obisk posameznih predmetov. Informacije, prospekte daje trgovsko učilišče Christofor učni zavod, Ljubljana, Domobranska c. 15 (telefon 43-82.).

Dva mizarska vajenca sprejemem. Trampuš & Trebušak, St. Vid nad Ljubljano.

NEMŠČINA, ITALIJANŠČINA IN DRUGI TUJI JEZIKI. Dnevni in večerni tečaji se pričnejo prihodnji teden na Christoforovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska c. 15. Izbira predmetov poljubna. Posebni strojeписni tečaji. Informacije pri ravnateljstvu.

Dramatski odsek Zveze slovenskih skaytov vprižori v nedeljo, dne 13. oktobra ob 8 zvečer v frančiškanski dvorani pravilnično komedijo v 5 dejanjih »Repositev«. Vljudno vas vabimo, da se udeležite v teh resnih časih te igre, pri kateri boste vsaj za nekaj časa pozabili na svoje skrbi. Ne pozabite pripeljati s seboj tudi svoje otroke, naj imajo tudi oni zabavo. Predprodaja vstopnic v trgovini Šiligoj. Cene običajne.

Vse naročnike telefonske centrale pošte Ljubljana L., vljudno opozarjamo, da poteče dne 15. oktobra rok za plačila telefonske naročnine in dolžnih obrokov instalacije. Telefoni, za katere naročnina ne bi bila poravnana do tega roka, mora pošta po predpisih telefonskega pravilnika začasno izključiti iz prometa, za ponovno vključitev pa mora vsak naročnik plačati pristojbino din 100. Čekovne polžnice so bile vsem naročnikom pravočasno dostavljene. Eventuelne reklamacije v zvezi plačila naročnine naslovite na pošto Ljubljana L., ali telefonično na štev 43-07.

NEMŠKA STENOGRAFIJA. Dnevni in večerni tečaji pričnejo prihodnji teden na Christoforovem učnem zavodu, Ljubljana, Domobranska c. 15. Posebni strojeписni tečaji! Informacije pri ravnateljstvu.

Gledališče

DRAMA — Začetek ob 20

Sobota, 12. oktobra: »Romeo in Julija.« — Izven.
Nedelja, 13. oktobra: »Revizor.« — Izven.
Ponedeljek, 14. oktobra: zaprto.
Torek, 12. oktobra: »Razvalina življenja.« Red Terek.

OPERA — Začetek ob 20

Sobota, 12. oktobra: »Jenufa.« — Red Premierski.
Gostovanje Elze Karlovčeve in Josipa Goslića.
Nedelja, 13. oktobra: »Graf Luksemburški.« Izven.
Ponedeljek, 14. oktobra: zaprto.

Naročite koledar čimpreje!

Naročniki „Slovenskega doma“ ga dobe po 10 din!

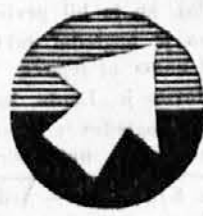
Kdor se na novo naroči na „Slov. dom“ ne manj za 3 mesece, dobi koledar tudi za 10 din. Nena-ročniki 28 din.

★ ★ ★

Mnogi še vedno sprašujejo kako velik bo koledar? Narišite si ploskev 23×30.5 cm in videli boste, da bo koledar skoraj te velikosti kot polovico „Slov. doma“. — Koledar bo obsegal ca 200 strani.

„SLOVENCEV KOLEDAR“

NAROČITE OGLASE! Ljubljana, Kopitarjeva ulica 6.

Belgrajske vesti

Belgrad, 12. okt. m. Glavni odbor Jugoslovanskega učiteljskega združenja obvešča svoje članstvo, da je občini zbor, ki je bil napovedan za 21. in 22. oktober v Novem Sadu, preložen na poznejši čas.

Maršal Petain o nalogah bodoče Francije

Predvsem je treba varovati narodno slogo, izvesti novo socialno revolucijo in uvesti najstrožje nadzorstvo v gospodarstvu

Ker o bodoči usodi Francije pač ni mogoče danes še ničesar zanesljivo povedati, je razumljivo, zakaj je vsebina včerajšnje poslanice, ki jo je naložil predsednik vlade, sivovali maršal Petain, na francoski narod. Iz nje je razvidno, kako si vsaj zamisljajo bodoči red v Franciji na njenih najvišjih mestih.

Maršal Petain je najprej govoril o razmerah, ki so vladale v Franciji, preden je prišlo do vojne, o prejšnjem notranjem redu oziroma neredu, ki je bil vojne kriv. Dejal je, da je morala biti ta vojna za Francijo nujno izgubljena.

Novi red v Franciji ne bo takšen — je nadaljeval Petain — kakršna vlada v nekaterih drugih evropskih državah, vendar pa tudi ne bo dovolil, da bi se kdaj ponovile napake in zablode. Na našo srečo, moramo izvesti revolucijo kot premaganci, ne pa kot zmagovalci in v mirnem času, ko bi bili vsi narodi med seboj enakopravni. Četi razumeti nismo mogli, kakšni so bili splošni obrisi evropske zunanje politike.

Novi režim v Franciji — je nadaljeval Petain — se mora, če naj bo nacionalen, osvoboditi svojih tako imenovanih tradicionalnih prijateljev in sovražnosti, a takšne spremembe so se v teku zgodovine dogajale na žalost v največjo korist tistih, ki so manevrirali s posojili in onih, ki so prodajali krožje. Novi režim bo predvsem varoval narodno slogo, t. j. Francijo kot matično državo in francoske čezmorske dežele. Tako bo nastal v resnici oni pravi nacionalizem, ki se more roditi ob skupnih naporih iz nas samih ter se povzpeti na raven mednarodnega sodelovanja. Francija bo to mednarodno sodelovanje poiskala na vseh poljih in z vsemi sosedi. Nihče ne ve, kakšen bo zemljevid nove

Evrope, toda naj bo kakršenkoli, naglasiti je treba, da so se v preteklosti prelahko jemali francosko-nemški odnosi. Treba pa je tudi poudariti, da bodo oni tisti, ki bodo v bodoče nad vsem drugim. Ni dvoma, da Nemčija po svoji zmagi nad našimi armadami lahko izbira med tradicionalnim mirom povračila in mirom čisto novega sodelovanja. Jodi, neredom, preganjanjem in brez dvoma tudi sporom, do česar bi prišlo, če bi se ravnali po zgledu preteklosti, bi Nemčija lahko obrnila hrbet in sprejela življenjski mir za posameznika in mir propada za celoto. Kar se tiče vsega tega, ima to izbiro v rokah tako zmagovalec, kakor je enaka izbira odvisna tudi od premaganca. Če nam bodo vsa pota zaprta, bomo kljub temu znali prenesti ponižanje, žalost in razdejaje. Če se zna zmagovalec brzdati v svoji zmagi, se bom znali tudi mi v svojem porazu.

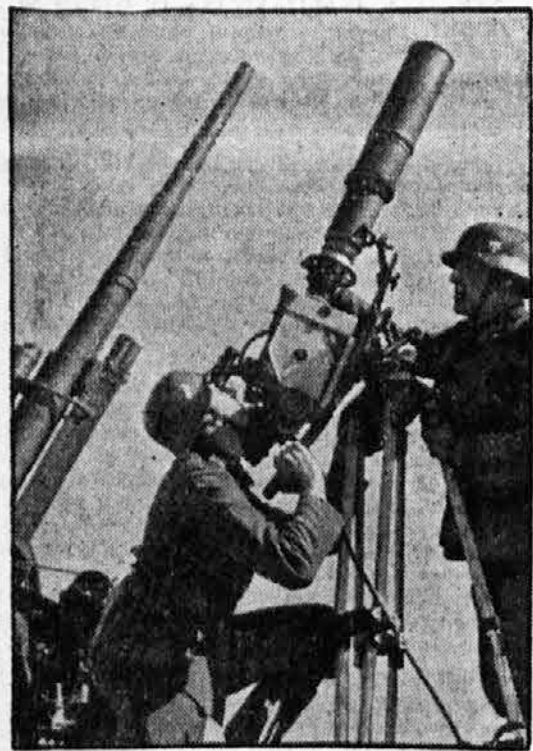
Maršal Petain se je nato bavil s socialnimi vprašanji in je dejal, da bo novi režim v Franciji »režim socialne hierarhije« ter da ne bo več temeljil na lažni ideji naravne enakosti. Delo pa bo šlo v tej smeri, da imajo vsi Francozi pravico do zaposlitve. Rešitev teh vprašanj se bo prilagodila raznim strokam in splošnim načelom, namreč, da bodo organizirane posamezne stroke v profesionalna društva. Prejšnja sredstva, kakor so bile n. pr. stavke, bodo prepovedane, za vsa sporna vprašanja pa bodo ustanovljena posebna sodišča, ki bodo imela nalogo razsoditi o teh vprašanjih. Kar se tiče gospodarskih vprašanj, se bo uvedlo najstrožje nadzorstvo.

Maršal Petain je svojo poslanico končal s pozivom, naj se vsi Francozi zberejo okoli njega zaradi izvedbe nove socialne revolucije.

Bombardiranje nemških mest v zadnjih nočeh

Podatki, ki jih navajajo poročila nemške uradne agencije

Zadnje noči so angleški letalci izvedli veliko število napadov na mestne okraje po mnogih mestih ob Renu ter je bilo pri tej priliki ubitih mnogo civilistov, še več pa ranjenih. V Essenu je bomba zadela štirinadstropno hišo, razrušila stanovanja in sejala smrt med ženskami in otroci. Drugi dve bombi sta eksplodirali na ulici in težko poškodovali nekaj hiš. Pri tej priliki je bila ena oseba ubita, več pa težje ali pa lažje ranjenih. V Rauxelu je bomba razdejala hišo in zasula oddelek, čigar naloga je bila nuditi prvo pomoč. Ubitih je bilo več ljudi, med njimi ena ženska in dva otroka. Veliko število oseb je bilo ranjenih. V nekem predmestju Düsseldorfa je padlo v noči od srede na četrtek več eksplozivnih bomb na stanovanjske hiše, ki so tako poškodovane, da so se ljudje morali iz njih izseliti. Pri tej priliki je bila ubita ena oseba. V drugem predmestju Düsseldorfa je bil zadet blok hiš, in je izgubilo življenje eno dekle.

Vojaška filmska kamera, ki naj posname resnično sliko sedanjih letalskih spopadov

Tudi v noči od četrтка na petek so metali britanski letalci bombe na Düsseldorf, toda te so padle na pokopališče. V noči od srede na četrtek so Angleži bombardirali v predmestju Kölna neko naselje, ki je zelo daleč proč od tovarn. Poškodovanih je bilo 30 hiš, ubita pa ena oseba. Isto noč je bila napadena neka vas v bližini Kölna ter je ena hiša popolnoma razdejana, več sosednih poslopj pa tako težko poškodovanih, da so se ljudje morali izseliti. Ubita je bila ena oseba. Nekaj sovražnih bombnikov, ki se jim je v noči od četrтка na petek posrečilo prileteči nad področje Srednje Nemčije, je letelo nad Leipzgom, kjer so vrgli dve eksplozivni bombi na mestno četrt, kjer so klinike in tovarne. Težko je bila poškodovana zgradba instituta za sodno medicino. V Magdeburgu sta bili razdejani sredi mesta dve hiši, 15 pa jih je težko poškodovanih. Ubit je bil en policijski uradnik, ranjenih pa še drugih pet ljudi.

Tudi preteklo noč so britanski letalci napadali posebno gosto naseljene predele Hamburga. Zadeleti so bili samo civilni objekti, v katerih bližini ni nobenih vojaških naprav. Najbolj so bile prizadete tri ulice v gosto naseljeni delavski četrti. Tu se v primeru 1 km lahko vidijo posledice eksplozivnih bomb. Veliko število hiš je razrušenih. Ubite so bile tri osebe. V drugem delu mesta, ki je od omenjenega 2 km oddaljen, se vidi ista slika. Mnogo hiš je porušenih.

Drcb'ž

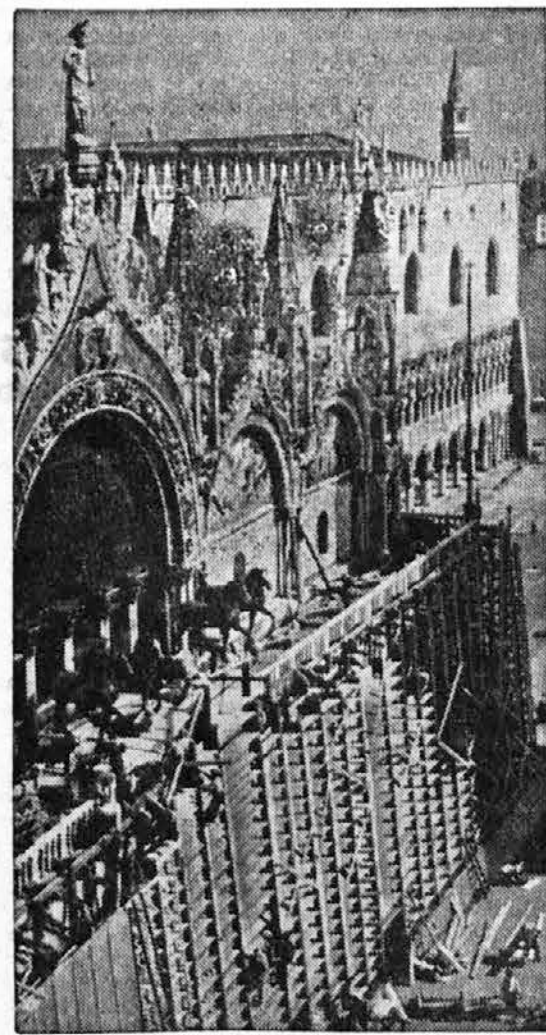
V okolici Granade so odkrili sledove strontiuma. Cenijo, da je v Španiji 8000 ton tega bogastva. Špansko rudarsko ministrstvo je odredilo, da naj se začne takoj dela za izrivanje te rude. Ruda ima okoli 50 odstotkov strontiuma.

Nova zavetišča za londonske družine

Po angleških poročilih pripravljajo zavetišča za 20.000 družin iz Londona neke izven prestolnice, na kraju, kjer ni v bližini vojaških objektov. S tem britanske oblasti priznavajo — pravijo Nemci —, da napada nemško letalstvo samo vojaške objekte in da se v londonskem območju nahaja veliko vojaških objektov. Zaradi tega nemško letalstvo ne more odgovarjati za trpljenje civilnega prebivalstva o priliki bombardiranja vojaških objektov. Odgovornost nosijo edino britanske oblasti.

Pariški avtobusi na plinski pogon

Da mora v Franciji res hudo primanjkovati bencina, dokazuje tudi naslednje poročilo francoske uradne agencije Havas, ki pravi: Po uspešnih poskusih z avtobusi, ki jih namesto bencina žene lesni ali pa svetilni plin, so pariške oblasti odredile, da se bjo sto avtobusov tako predelalo, da bodo namesto bencina lahko uporabljali kot pogonsko sredstvo plin. Na neki progi v pariškem predmestju že vozijo takšni avtomobili.

Markova cerkev v Benetkah je v sedanjih negotovih časih dobila na zunaj tudi drugo lice. Zaradi nevarnosti, da bi tudi nanjo utegnile pasti sovražne bombe, so jo začeli oblagati s takšnim ščitom

Italija misli že na čas po vojni

Čeprav še kar nič ne kaže, da bi bilo sedanje vojne že v bližnji bodočnosti konec — iz zadnjih poročil, ki govorijo tudi že o skorajšnjem vstopu Amerike v vojno, o zaostritvi položaja na tihomorskem področju in po brentskem sestanku — ed Mussolinijem in Hitlerjem tudi o neizprosnejšem vojskovanju na evropskih in afriških bojiščih bi mogli sklepati prav obratno — nekatere države, celo tiste, ki se same vojskujejo, že mislijo na to, kako bi poskrbele za čim boljše razmere doma po vojni. Med državami, ki ne zanemarijajo vprašanje bližnje ali daljnje bodočnosti, spada brez dvoma tudi Italija, vsaj tako lahko sklepamo iz kratkega poročila, ki ga je te dni izdala italijanska uradna agencija Stefani, in ki se nanaša na prekrbo raznovrstnega blaga, zlasti tekstilnega, po vojni. Poročilo se glasi: Pri posvetovanju članov korporacije za prekrbo s tekstilnim in drugim blagom je bilo sklenjeno, da se izvedejo priprave za razširitev tekstilne industrije po vojni, kakor tudi za povečanje izdelovanja izgotovljenih oblač.

Številne obsodbe belgijskih beguncev

Na belgijskih sodiščih so se začele številne razprave proti občinskim uradnikom, ki so meseca maja, torej tedaj, ko so se začele sovražnosti z Nemčijo, zapustili svoja službena mesta in pobežali. Tako je na primer sodišče v Brugese začelo z razpravo proti vsemu občinskemu svetu, ki je pobežnil najprej v pristaniško mesto Ostende, od tod pa v Francijo. V Liegeu pa je prišlo pred sodišče 300 učiteljev in učiteljic, ki so ob začetku vojne zapustili svoja službena mesta. Obsojeni so bili 204. Kakor se iz tega vidi, sodišče ni postopalo prav preveč milo.

Navade v Siamu

Siamci so znani kot ljudje, ki nenavadno pazijo na družabne običaje, ki so jih prejel od Kitajcev. Pri tem so izredno pedantni in te običaje v vsakem primeru spoštujejo.

Po nezapisanih zakonih ne sme nihče, ki je na družabni lestvici nižji, zasesti mesto višjega.

Nekoč so morali visoki siamski uradniki obiskati nekega angleškega političnega predstavnika, ki jih je pričakoval v drugem nadstropju svoje hiše. Ta angleški uradnik je prebil več let na Kitajskem in je dobro poznal šege in navade Vzhoda. Verjetno je hotel pričakoval siamske goste v drugem nadstropju, da bi videl, kaj bodo oni na to naredili. Siamsko odposlanstvo bi moralo namreč iti pod hodnikom tako, da bi bili vsaj za trenutek »pod« angleškim uradnikom predstavnikom in s tem bi bili v položaju družabne podrejenosti. Siamci niso hoteli stopiti na hodnik in nastal je neverjeten položaj. Ker druge poti ni bilo in ker sestanek ni mogel biti zunaj, so morali z drugega nadstropja spustiti lestve, po katerih so splezali Siamci v drugo nadstropje tako, da niso bili »pod« angleškim uradnikom.

Križanka

1	2	3	4	5	6	7
8			9			
10		11		12		
13	14		15			
16		17	18		19	
20		21		22		
	23		24			
25						

BESEDE POMENJO:

Vodoravno: 1. Tak, ki ni cel 8. Prva ženska 9. Skrajšano moško kretno ime 10. Povratno osebni zaimsek 11. Grška črka 12. Besedica, s katero pokramo 13. Tuja oblika ženskega krstnega imena 15. Povratno osebni zaimsek 16. Števniki 17. Poljska cvetlica 20. Pravi rože, 21. Travniki, pašniki 23. Napičeni 24. Tuja beseda za polt 25. Poljska plemiška rodbina.

Navpično: 1. Poljski sadež 2. Tretja oseba glagola ovetni 3. Pevska nota 4. Za življenje potrebne sestavine 5. Vrba žaluzija 6. Pogojna členica 7. Tujka, ki pomeni »nov« 11. Latinski vernik 12. Ni kalnica 14. Vernik 20. Stvar, ki jo dam ali dobim zastoj 21. Oblika travniške ali gozdne površine 22. Komad 23. Trgovska kratika.

Rešitev sobotne križanke:

Vodoravno: 1. Dumas 6. Japonec 8. De 9. Pad 10. On 12. Ose 14. Ino 15. Ano 17. Upa 18. Ose 19. Le 20. Oje 21. Jrz 23. Ure 25. Iva 27. Ponovitev.

Navpično: 1. Da 2. Upa 3. Moda 4. Ana 5. Se 6. Ječa 7. Cona 8. Do 11. No 13. Gnojen 14. Iperit 16. Ose 17. Ulj 20. Oro 22. Zve 23. Up 24. Sv 26. Av.

Program radio Ljubljana

Nedelja, 13. oktobra: 8 Jutranji pozdravi: 8.10 Z veseljem začnimo! (plošče), 9 Napovedi, poročila, 9.15 Prenos cerkvene glasbe iz franc. cerkve, 9.45 Verski govor (g. dr. Vilko Fajdiga), 10 Godalni kvartet s kitaro (gđ. Fr. Ornik, g. St. Marin, Avg. Ivančič, C. Šeldbauer, St. Prek), 10.45 Zbor praških učiteljev (plošče), 11 Nedeljski koncert Rad. ork., 12.30 Objave, 13 Napovedi, 13.02 Pevska družina »Gospodstviški zvon«, 13.50 Preženimo skrb (plošče), 14.17 Kmet ura: Skrb za zemljo pred zimo (g. Raus Matija), 17.30 Klavirska harmonika (g. Povše Jože), vmes pajo ruske romane g. Aleksander de Make, pri klavirju g. D. Kaškarov, 19 Napovedi, poročila, 19.25 Nac. ura, 19.40 Objave, 20 Za dobro voljo skrbijo: Gorenjski trio, g. T. Ahačič (narodne pesmi in Radijski orkester), 22 Napovedi, poročila, 22.15 Pisani utrinki (plošče),

Drugi programi

Sobota, 12. okt.: Belgrad: 21 Bunjevske pesmi — Zagreb: 20 Lahka glasba — Sofija: 20.30 Vokal. koncert — Budimpešta: 19.35 Leharjeva opereta »Ciganska ljubezen« — Rim-Turin-Florenca: 20.30 Simf. koncert — Praga: 19.40 Orkestralni koncert — Beromünster: 19.40 Sekstet in zbor — Sottens: 20 Bazenova opera »Učitelj Patience«; 21.20 Francoske, španske in italijanske popevke — Atene: 22 Opera.

Belgrajska kratkovalovna postaja: YUA, YUB (49.18 m): 19.40 Poročila v slovensčini; YUF, YUG (19.96 m): 2.30 in 3.50 Poročila v slovensčini.

James Hilton:

Zbogom mr. Chips

10

»Za naju, ne pa za vas. Še tri tedne časa imate... Bilo je čudovito!«

»Tudi meni... Odnegli bomo domov lepe spomine.«

»Najin doživljaj v gorah... Česa se boste pa vi spominjali, mr. Chipping?«

Ni imel poguma, da bi ji priznal, in je dejal:

»Zares bi vam ne mogel povedati.«

»Potem vam bom povedala jaj: Spominjali se boste valčka, ki ste ga plesali na Dunaju, zdaj... z menoj...«

Chipping se je silovito prestrašil in vzkliznil:

»Oh ne, tega ne morem! Od študentovskih let nisem nikdar plesal.«

»Potem je zdaj čas, da spet začnete!«

Zdaj se je zgodilo nekaj nepričakovane in čudnega: Chipping je na mah planil na noge, zbral vso svojo odločnost in se priklonil Kati:

»Ali vas smem prositi za ta ples?«

Kati se mu je sladko nasmehnila:

»Zelo rada, mr. Chipping.«

Od začetka sta plesala zelo previdno in nalahno, no pa kmalu je dekletova bližina, njena lahkotnost in nežnost obvladala Chippingovo negotovost. Ze čez četrte ure je Chipping priplesal mimo Floro in Maksa, ne da bi bilo na njem videti kaj sledu o stari boječnosti in negotovosti.

Maksi ni mogel verjeti svojim očem. Začel si jih je drgniti in je vzkliznil:

»Ti ljubi Bog! Kaj sem morda preveč pil? Da vidim čuda!«

Valček s Kati je čudno učinkoval na Chippinga. Sree mu je začelo močnejše utripati, po vsem telesu mu je krožilo občutje sreče in zadovoljnosti. Njegove mišice, ki niso bile vajene plesa, so začele

popuščati. Zdelo se mu je, kakor da plava, čutil je nekaj podobnega, kakor tedaj, ko je bil prvič s Katarino na planini, v megli.

Nežno je pogledal dekle ter v nasmehu vprašal:

»Kaj nama ni lepo?«

»Čudovito je. Lepše, kakor sem si mislila. Krasno plešete.«

Mnogo pogledov v dvorani je šlo za Katarino in Chippingom, zakaj Kati je bila nenavadno lepo dekle, pa tudi Chippingova po-

stava se je lepo podala v posojenem fraku. Profesor je bil visok, vitek ter za pol glave večji od Kati. Maks in Flora sta gledala za njima in se pomenljivo spogledovala.

Dvorana se je polagoma praznila. Kati in Chipping pa nista zamudila nobenega plesa. Zadnji zasanjani in malec otožni valček se je bližal koncu. Kati in Chipping sta plesala molče in resno, s slovesnim izrazom na obličjih.

Chipping se je spet ojunčil:

»Ali vas smem vprašati, gospodična Kati, na kaj zdaj mislite?«

»Mislim sem na jutrišnji dan, na potovanje, na najino slovo...«

Chipping in Maks sta prišla na postajo spremit Kati in Floro, ki sta se vračali v London. V hrušču in trušču ter gneči na postaji sta se Kati in Chipping ločila od ostalih ter šla proti vozu sama. Svoje občutke sta skrivala pod toge poslovilne prazne besede:

»Upam, da boste dobro potovali.«

»Tudi jaz upam.«

»Kdaj boste prišli v London? Oh, saj to sem pa že vprašal!«

»Da, kaj ni slovo strašno?«

»Je kaj dosti potnikov v vlaku?«

»Tudi to ste že enkrat dejali,« se je nasmehnila Kati.

»Kaj res? Gospodična Kati, rad bi vam nekaj povedal...«

Tedaj je zažvižgal stroj, sprevodnik pa se je začel na ves glas dreti:

»Vstopite, vstopite!«

Maks in Flora sta prišla do Chippinga in ga ustavila v besedi. Flora je poklicala Kati:

»Pojdi, Kati! Chipping, gospod Chipping!«

Stisnili so si roke, Kati pa je še enkrat razburjeno vprašala Chippinga:

»Kaj ste mi hoteli povedati?«

»Vi ste mi te počitnice naredili najlepše v mojem življenju in...«

»Zviž iz stroja je spet ustavil Chippinga. Mogel je reči samo žalostno še:

»Zdaj pa morate iti. Zbogom gospodična Kati!«

Za jugoslovansko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič. — Izdajatelj: inž. Jože Sodja. — Urednik: Mirko Javornik. — Rokopisov ne vračamo.

Slovenski dom: Izhaja vsak delavnik ob 12. Mesečna naročnina 12 din, za inozemstvo 25 din. Uredništvo: Kopitarjeva ulica 6-III. Telefon št. 4001 do 4005. Uprava: Kopitarjeva ulica 6.